

Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs

(mr J.P.L.C. Dijkgraaf, W. Dulfer-Visser en J. Toes sr.)

Uitspraaknr. 01.136

Datum:

16 mei 2002

Geen veilig en stimulerend schoolklimaat; onvoldoende orde en regelmaat in klas; onvoldoende begeleiding leerling; onvoldoende contacten door school met ouders; klacht deels gegrond; voortgezet onderwijs.

De klacht

Een ouderpaar klaagt erover dat de school in het schooljaar 2001-2002 in gebreke is gebleven om:

1. in de klas van hun zoon zorg te dragen voor een veilig en stimulerend schoolklimaat;
2. zorg te dragen voor orde en regelmaat in de klas;
3. hun zoon te begeleiden;
4. contact met de ouders te onderhouden.

De visie van partijen

In de periode waarin hun zoon in de klas zat, was er geen mentor en voorts was er geen persoonlijke aandacht voor de leerlingen. De ouders zijn van mening dat ziekte van de mentor geen excuus is en dat de directie had moeten zorgen voor een oplossing. De klas van hun zoon was een drukke klas waar nauwelijks grip op was. Doordat hun zoon ook druk was zat hij regelmatig in 'lokaal 0', waar uit de klas gestuurde leerlingen moesten verblijven. Hierdoor heeft de jongen veel lessen gemist.

Voorts hebben de ouders erop gewezen dat de directie onvoldoende zorg heeft gedragen voor de regelmaat van de lessen. Door de ziekte van de mentor, die tevens docent Engels van de klas was, heeft de klas maandenlang geen lessen Engels gehad. Op een ouderavond hebben de ouders vernomen dat aan de klas geen kooklessen werden gegeven omdat de klas te druk was. Ten aanzien van het gebrek aan begeleiding hebben de ouders gesteld dat de directie, gelet op het rapport dat de Onderwijsbegeleidingsdienst aan het eind van de basisschool over hun zoon had opgesteld en de matige schoolprestaties van hun zoon in het schooljaar 2000-2001, hun verzoek om hun zoon aanvullend te laten testen, ten onrechte niet heeft ingewilligd.

De ouders hebben voorts aangevoerd dat het contact met hen als ouders te wensen over liet. De school heeft de ouders er niet van op de hoogte gebracht dat hun zoon zo vaak in 'lokaal 0' verbleef. De afwezigheid van de mentor is bij gelegenheid van de uitdeling van de rapporten, door middel van een briefje aan de ouders medegedeeld. De ouders hebben ten slotte benadrukt dat hun zoon door de hele gang van zaken leerachterstanden heeft opgelopen.

De directie heeft aangevoerd dat het er aanvankelijk naar uitzag dat de mentor op korte termijn weer terug zou keren. Voor de periode van zijn afwezigheid heeft de afdelingsleider de mentortaken overgenomen. Toen aan het eind van 2001 bleek dat de mentor verder het hele schooljaar afwezig zou zijn, is gewerkt aan structurele vervanging. Ten aanzien van de orde in de klas heeft de directie aangegeven dat binnen de school wordt gewerkt aan de

opvang van uit de les gestuurde leerlingen in 'lokaal 0'. Het systeem rond lokaal 0 functioneert niet meer naar ieders tevredenheid.

Ten aanzien van de regelmaat van lessen benadrukt de directie dat het, gelet op de huidige arbeidsmarkt, moeilijk is om voldoende docenten aan te trekken. Aan het eind van 2001 zijn de lessen Engels hervat waarbij structureel in plaats van 2 lessen, 3 lessen per week worden gegeven. De lessen Koken zouden pas aan het eind van het schooljaar aan de klas worden gegeven.

Voor wat betreft het gestelde gebrek aan begeleiding heeft de directie opgemerkt dat de jongen geen LWOO-leerling was en dat, indien er een verzoek is geweest om de jongen te testen, dit is besproken in het docententeam en de bevinding van het docententeam is geweest dat testen niet nodig was.

Ten aanzien van de contacten met ouders heeft de directie uitgelegd dat de algemene informatieverstrekking aan ouders verloopt via de 'Nieuwsbrief voor ouders' die in overleg met de ouderraad wordt opgesteld en aan de leerlingen wordt meegegeven. Voorts staan er binnen het jaarprogramma voor de 2de klassen drie tien-minuten gesprekken met ouders geprogrammeerd. Daarnaast kunnen ouders via de schooladministratie altijd een afspraak maken met de mentor of de afdelingsleider.

Overwegingen van de Commissie

(...) Zoals hieronder nader aangegeven, is de Commissie van mening dat de diverse klachtonderdelen geheel of ten dele verband houden met de afwezigheid van de mentor. Alvorens de klachtonderdelen afzonderlijk te behandelen, merkt de Commissie daarom op dat naar haar oordeel de directie gedurende een te lange periode een te passieve houding heeft aangenomen ten aanzien van de vervanging van het mentoraat in de klas. Vanwege het belang van het mentoraat voor de leerlingbegeleiding, dient de directie er naar het oordeel van de Commissie voor zorg te dragen dat ingeval van ziekte van een mentor, de mentortaken binnen korte termijn worden overgenomen, hetgeen in het geval van de klas waarin de jongen zat, waar ruim 2 maanden geen mentoraat voorhanden was, niet is gebeurd. De rol die de afdelingsleider vanwege de afwezigheid van de mentor op zich heeft genomen, acht de Commissie volstrekt onvoldoende omdat het initiatief volledig bij de leerlingen was gelegd. Op deze wijze ontbrak een vorm van structurele waarneming en initiatief zoals bij de uitoefening van mentortaken gebruikelijk is.

Ten aanzien van klachtonderdelen 1 en 2 (gebrek aan zorg dragen voor een veilig en stimulerend schoolklimaat en voor orde en regelmaat), overweegt de Commissie als volgt. Binnen de school is wel nagedacht over de problematiek van uit de klas gestuurde leerlingen doch de gekozen oplossing, het zogenoemde 'lokaal 0', werkt volgens verklaring van de directie niet (meer) zodat er geen sprake was van een goede oplossing. Daar komt bij dat in het geval van de klas van de jongen de mentor als belangrijke schakel in het systeem van 'lokaal 0' afwezig was. Een en ander heeft ertoe geleid dat de jongen veel in 'lokaal 0' heeft verbleven en aldus veel lessen heeft gemist, zonder dat dit voor hem tot een gedragsverbetering kon leiden. De nadelige gevolgen van de gemiste lessen zijn ook niet gecompenseerd, waardoor de jongen leerachterstand heeft opgelopen.

De Commissie is van oordeel dat de directie door het hanteren van een onvoldoende opvang van uit de klas gestuurde leerlingen alsmede door het niet tijdig vervangen van het mentoraat in de klas tekort is geschoten in haar plicht zorg te dragen voor een veilig en stimulerend schoolklimaat en orde in de klas, zodat de Commissie dit onderdeel van de klacht gegrond acht.

Voor wat betreft het gebrek aan regelmaat van de lessen in de klas, is de Commissie van

oordeel dat de directie in ieder geval ten aanzien van het overnemen van de mentoruren te lang te passief is gebleven, zoals hierboven reeds is overwogen, zodat de Commissie dit klachtonderdeel in zoverre gegrond acht.

Ten aanzien van de uitval van de lessen Duits en de lessen Engels in de klas, overweegt de Commissie dat haar niet is gebleken dat de directie in de vervanging daarvan tekort zou zijn geschoten. De directie heeft voor de Commissie voldoende aannemelijk gemaakt dat zij terzake de nodige inspanningen heeft verricht en dat de ongunstige arbeidsmarkt het vinden van docenten bemoeilijkt. Bovendien heeft de directie voor de uitgevallen lessen Engels in de klas een passende maatregel getroffen door vanaf het eind van 2001 3 in plaats van 2 lessen Engels per week te verzorgen. Het gegeven dat de jongen inmiddels reeds van school was, maakt dit naar het oordeel van de Commissie niet anders.

Dat er kooklessen zouden zijn uitgevallen is, gelet op de verklaring van de directie dat de klas pas aan het eind van het schooljaar kooklessen zou krijgen, niet gebleken.

Voor zover de ouders met klachtonderdeel 3 (onvoldoende begeleiding van hun zoon) doelen op begeleiding inzake het gedrag en de schoolprestaties van de jongen, oordeelt de Commissie het klachtonderdeel gegrond vanwege de afwezigheid van het mentoraat dat juist inzake de leerlingbegeleiding een cruciale rol dient te spelen.

Voor zover dit klachtonderdeel betrekking heeft op het gegeven dat het verzoek van de ouders om de jongen in de eerste klas aanvullend te testen is afgewezen, oordeelt de Commissie dit klachtonderdeel ongegrond. Het is de Commissie namelijk niet gebleken dat de afwijzing van dit verzoek onterecht was. De jongen was geen zorgleerling en hij is aan het eind van het schooljaar 2000-2001 bevorderd naar de tweede klas. Thans kan niet meer worden vastgesteld of een aanvullende test in de eerste klas aangewezen was.

Aangaande klachtonderdeel 4 (gebrek aan het onderhouden van contacten met de ouders), overweegt de Commissie dat door de maandenlange afwezigheid van de mentor van de klas, een belangrijke spil in de contacten met de ouders van de klas, was weggevallen. Zo heeft het kunnen gebeuren dat de jongen vaak in 'lokaal 0' verbleef zonder dat de ouders daarover door de school werden ingelicht. Zoals hierboven reeds aangegeven, had de directie in een vroegtijdig stadium moeten voorzien in de vervanging van de mentoruren.

Voorts is de Commissie gebleken dat de ouders van de klas pas bij gelegenheid van de uitdeling van de rapporten door middel van een briefje dat aan de leerlingen is meegegeven, ervan in kennis zijn gesteld dat de mentor was uitgevallen. Gelet op het belang van de mentorfunctie voor de contacten met de ouders, is de Commissie van oordeel dat het op de weg van de directie lag om in een vroegtijdig stadium de ouders van de klas rechtstreeks en niet via een aan de leerlingen meegegeven briefje, te informeren over de stand van zaken. Bovendien is de Commissie van mening dat de directie er zorg voor had moeten dragen dat wanneer er vragen kwamen van ouders van de klas, deze ouders ook daadwerkelijk antwoord zouden krijgen. Het gegeven dat vanuit de school geen contact met de ouders is opgenomen nadat zij twee maal tevergeefs telefonisch contact hadden gezocht met de afdelingsleider, acht de Commissie onzorgvuldig.

Uit het verhandelde ter zitting is de Commissie ook gebleken dat de algemene informatievoorziening van de school naar de ouders niet optimaal verloopt. Weliswaar ontvangen de ouders via hun kind een 'Nieuwsbrief voor ouders' doch deze kan naar het oordeel van de Commissie niet worden aangemerkt als een goede informatievoorziening vanuit de school. Immers, het gaat om een nieuwsbrief waarvan de inhoud in overleg met de ouderraad wordt vastgesteld en die vervolgens door een ouder wordt opgesteld.

De Commissie is van oordeel dat belangrijke personele zaken, zoals langdurige uitval van een mentor, in een vroegtijdig stadium rechtstreeks aan de betrokken ouders dient te worden

medegedeeld en dat daarnaast dient te worden voorzien in een structurele informatievoorziening van de directie aan de ouders.
Dientengevolge oordeelt de Commissie klachtonderdeel 4 gegrond. (...)

Het oordeel van de Commissie

- het eerste en het vierde klachtonderdeel zijn gegrond;
- het tweede en het derde klachtonderdeel zijn deels gegrond.

Advies aan het schoolbestuur

De Commissie beveelt het schoolbestuur aan:

- ervoor zorg te dragen dat vanuit de schoolleiding een structurele informatievoorziening voor ouders tot stand komt, die door de schoolleiding via de post aan de ouders wordt bezorgd;
- ervoor zorg te dragen dat de school voor het nieuwe schooljaar een goed systeem van opvang heeft voor uit de les gestuurde leerlingen; daarbij aan te geven op basis van welke criteria docenten leerlingen uit de les kunnen sturen en welke maatregelen genomen worden om te voorkomen dat uit de les gestuurde leerlingen leerachterstand oplopen; in het systeem te voorzien in terugkoppeling naar de mentor die zo nodig contact opneemt met de betrokken ouders;
- in geval van de indiening van een dispensatieverzoek ten behoeve van de jongen, dit te ondersteunen en mee te werken aan het verstrekken van de daarvoor benodigde gegevens.